

5.5.2026

Eduskunta
Talousvaliokunta
Tav@eduskunta.fi

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle HE 47/2026 vp laeiksi kuluttajansuojalain, jätelain ja kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain muuttamisesta

1. Yleisesti

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt Suomen Yrittäjien lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle HE 47/2026 vp laeiksi kuluttajansuojalain, jätelain ja kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain muuttamisesta.

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin täytäntöön panemiseksi ehdotetaan muutoksia kuluttajansuojalakiin, jotka koskevat markkinointia sekä elinkeinonharjoittajan tiedonantovelvollisuutta ennen sopimuksen tekemistä. Direktiivin täytäntöönpano edellyttää muutoksia myös kuluttajien kannalta sopimattomasta menettelystä markkinoinnissa ja asiakassuhteissa annettuun valtioneuvoston asetukseen. Direktiivin tavoitteena on ehkäistä viherpesua, vahvistaa kuluttajien mahdollisuuksia tehdä tietoon perustuvia ostopäätöksiä sekä edistää näin kestävämpää kulutusta. Tarkoituksena on myös puuttua harhaanjohtaviin ympäristöväättämiin ja kestävyysmerkintöihin.

Tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöön panemiseksi ehdotetaan muun muassa, että määrättyjen tavaroiden valmistajille asetettaisiin velvollisuus tarjota kuluttajille korjauspalveluita tietyssä laajuudessa. Laissa säädettäisiin myös vapaaehtoisesta eurooppalaisesta korjaustietolomakkeesta. Jätelakiin lisättäisiin varaosien ja työkalujen tarjoamiseen liittyviä säännöksiä sekä säännöksiä tavaroiden korjaamisen estävistä kielletyistä sopimusehdoista ja käytännöistä. Näitä säännöksiä sovellettaisiin myös elinkeinonharjoittajien välisessä suhteessa. Tavaroiden korjaamista koskevan direktiivin tavoitteena on parantaa sisämarkkinoiden toimivuutta sekä vahvistaa kuluttajansuojaa ja kiertotaloutta.

Suomen Yrittäjät on ollut jäsenenä oikeusministeriön työryhmässä ja siten mukana valmistelemassa esitystä. Kiitämme mahdollisuudesta lausua asiassa ja lausumme esityksestä Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiiviä koskevilta osin.

2. Pk-yritysten toimintamahdollisuudet heikkenevät

Suomen Yrittäjät pitää vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin tavoitteita kannatettavina, mutta sääntely sisältää useita tulkinnanvaraisia määritelmiä ja velvoitteita, jotka aiheuttavat yrityksille epävarmuutta. Sääntely lisää elinkeinonharjoittajien tiedonantovelvoitteita ja hallinnollista taakkaa, mikä kohdistuu erityisen raskaasti pk-yrityksiin ja kaventaa kilpailua.

Erityisen ongelmallista on, että vaatimukset, kuten riippumattomat sertifiointit ja ulkopuoliset auditoinnit, ovat monille pienyrityksille taloudellisesti saavuttamattomia antaen suuremmille yrityksille suuremmilla resursseillaan merkittävän kilpailuedun. Samalla lisääntyvät velvoitteet voivat aiheuttaa kuluttajille informaatiokuormitusta ja heikentää sekä yritysten markkinointimahdollisuuksia että kuluttajien tosiasiallista tiedonsaantia.

Direktiivin toimeenpano aiheuttaa elinkeinoelämälle merkittäviä kustannuksia, kun yritykset joutuvat uudistamaan tuotteensa, materiaalin ja toimintansa vaatimusten mukaisiksi. Kustannusten nousu ja hallinnollinen taakka kohdistuvat suhteellisesti voimakkaimmin pieniin yrityksiin, joille auditoinnit, lisenssit ja muut vaatimukset voivat muodostua kohtuuttomiksi.

Sääntelyn tulisi kannustaa selkeään ja totuudenmukaiseen viestintään, ei rajoittaa sitä liiallisilla vaatimuksilla. Nykyisessä muodossaan sääntely voi kuitenkin heikentää kannustimia kehittää ympäristöystävällisiä tuotteita. On olemassa todellinen riski, että **pk-yritykset eivät kykene hankkimaan vaadittuja sertifiointeja eivätkä siten voi viestiä tuotteidensa vastuullisuudesta. Vaarana on, että pienemmät yritykset lopettavat ympäristöystävällisten tuotteiden kehittämisen kokonaan.**

3. Muutokset kuluttajansuojalakiin

Kuluttajansuojalain 2 luvun 6 §:n 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 a kohta, jossa kielletäisiin totuudenvastaisten ja harhaanjohtavien tietojen esittäminen tavarán kestävydestä, korjattavuudesta ja kierrätettävyydestä sekä muista kulutushyödykkeen ympäristöön, yhteiskuntaan tai kiertotalouteen liittyvistä ominaisuuksista. Kuten perusteluissakin todetaan, tällainen menettely on jo nykyisin useissa tilanteissa katsottavissa kuluttajansuojalain tarkoittamaksi sopimattomaksi menettelyksi. Ehdotettu sääntely voi kuitenkin selkeyttää oikeustilaa. Suomen Yrittäjät katsoo, että säännöksen **käytännön soveltaminen edellyttää erityisesti pienet toimijat huomioon ottavia, selkeitä tulkintaohjeita.** Tuotteen ympäristö- ja yhteiskuntavaikutuksia koskeva määritelmä on erittäin laaja, mikä aiheuttaa oikeudellista epävarmuutta yrityksissä.

Uusi 6 b § kieltäisi esittämästä väitteitä tulevasta ympäristönsuojelullisesta tasosta ilman selkeitä, puolueettomia ja julkisesti saatavilla olevia sitoumuksia, edellyttäen että väite on omiaan vaikuttamaan kuluttajan ostopäätökseen tai muuhun hyödykettä koskevaan ratkaisuun. Sitoumusten tulisi perustua yksityiskohtaiseen ja toteuttamiskelpoiseen toimintasuunnitelmaan, jonka etenemisen riippumaton ulkopuolinen asiantuntija säännöllisesti todentaa. Asiantuntijan arviot olisi asetettava kuluttajien saataville. Suomen Yrittäjät katsoo, että tällainen sääntely merkittävästi kasvattaa elinkeinonharjoittajille aiheutuvaa hallinnollista taakkaa, vaikka komissio on samanaikaisesti sitoutunut sen keventämiseen. **Pk-yrityksillä on rajalliset mahdollisuudet hyödyntää ulkopuolisia asiantuntijapalveluja, mikä todennäköisesti johtaa siihen, että pienimmät toimijat pidättäytyvät ympäristösuunnitelmien viestimisestä ja pahimmillaan myös ympäristöystävällisten tuotteiden kehittämisestä.**

Ehdotetun 6 b §:n 3 momentissa säädettäisiin ympäristöväittämän määritelmästä. Määritelmä on hyvin laaja, ja väittämä voidaan esittää missä tahansa muodossa, kuten tekstinä, kuvana, grafiikkana tai symbolina. Väittämä voi esiintyä myös merkintänä, markkinointinimenä, yrityksen nimenä tai tuotenimenä. Myös kestävyysmerkintä voi olla ympäristöväittämä. Suomen Yrittäjät pitää ongelmallisena, että määritelmä on direktiivissä jätetty avoimeksi ja tulkinnanvaraiseksi. Erityisen haastavaa on, että väittämä voi olla esitettynä moninaisissa muodoissa. On tärkeää erottaa toisistaan väitteet ympäristövaikutuksista (esim. ”ympäristöystävällinen”) ja väitteet tuotteen alkuperästä tai koostumuksesta (esim. ”luonnonmukainen”, ”kasvipohjainen”, ”luontoperäinen”). Suomen Yrittäjien näkemyksen mukaan ”luonnonmukainen” ei ole yleinen ympäristöväittämä, sillä se kuvaa tuotteen alkuperää tai koostumusta eikä sen vaikutuksia ympäristöön. Säännösten ei tule estää luonnonmukaisuutta tai raaka-aineiden luontoperäisyyttä koskevan todennettavan tiedon antamista.

Suomen Yrittäjät näkee riskin siinä, että ympäristöväittämien lopulliset rajaukset jäävät kansallisten valvontaviranomaisten tulkittaviksi. Tämä voi johtaa siihen, että **EU:n sisämarkkinoille muodostuu 27 erilaista tulkintalinjaa, mikä vaarantaa yritysten yhdenvertaisen kohtelun ja direktiivin tavoitteen kuluttajansuojan yhdenmukaisesta tasosta unionissa.**

Epäselvää on myös, miten sääntely vaikuttaa immateriaalioikeuksiin, kuten rekisteröityihin tavaramerkkeihin ja yritysnimiin, joiden katsottaisiin sisältävän kielletyn ympäristö- tai kestävyysväittämän. Omaisuudensuojan näkökulmasta on ongelmallista, jos jo vakiintuneesti käytössä olevan tuotemerkin tai nimen käyttö estyy. Tulkinnan ei tule muodostua liian laajaksi.

Ehdotukset kuluttajansuojalain 2 luvun 8 a ja 8 f §:n muuttamiseksi lisäävät edelleen elinkeinonharjoittajien tiedonantovelvoitteita ja hallinnollista taakkaa, vaikka komissio on ilmoittanut pyrkivänsä sen vähentämiseen. Suomen Yrittäjät pitää tätä kehitystä erittäin valitettavana.

4. Suomen virhevastuusäytäntely saatettava yhdenmukaiseksi muun Euroopan kanssa

Pidämme ongelmallisena 8 a §:ssä ehdotettua velvollisuutta antaa kuluttajalle ennakkotietona Euroopan komission täytäntöönpanoasetuksessa tarkoitettu yhdenmukaistettu ilmoitus tavaroita koskevasta lakisääteisestä kahden vuoden virhevastuusta. Muualla Euroopassa onkin pääsääntöisesti käytössä kyseinen kiinteä kahden vuoden virhevastuu aika. Suomessa virhevastuu aika perustuu kuitenkin tuotteen odotettuun käyttöikään ollen monilla kodinkoneilla 4–6 vuotta ja autoilla jopa yli 10 vuotta, mikä myös nostaa tuotteiden hintoja. Koska Suomen kansallinen sääntely poikkeaa EU:n tasosta, on todennäköistä, että ilmoitus sekoittaa kuluttajia. Suomen Yrittäjät katsoo tärkeäksi, että **elinkeinonharjoittajien yhdenvertaisen kohtelun takaamiseksi Suomessa tulee siirtyä EU-sääntelyn kanssa yhdenmukaiseen kahden vuoden virhevastuusäytäntelyyn.**

5. Valtioneuvoston asetuksen uudistaminen

Valtioneuvoston asetuksessa kuluttajien kannalta sopimattomasta menettelystä markkinoinnissa ja asiakassuhteissa säädetään menettelyistä, joita pidetään kaikissa tilanteissa harhaanjohtavina tai aggressiivisina ja siten kuluttajansuojalain 2 luvun 1 §:ssä tarkoitetulla tavalla sopimattomina (ns. Musta lista).

Suomen Yrittäjät pitää lähtökohtaisesti ongelmallisena, että näin laajakan-toista ja elinkeinonharjoittajiin merkittävästi vaikuttavaa sääntelyä, jonka mukaiset menettelyt ovat aina kiellettyjä ilman tapauskohtaista harkintaa ja joka sisältää keskeisiä määritelmiä, siirretään lakia alemman asteiseen asetukseen. Pitäisimme tarkoituksenmukaisempaan, että sääntely nostettaisiin lain tasolle. Pidämme kuitenkin perusteltuna, että asetusta uudistetaan kokonaisuutena, koska muutostarpeet ovat laajoja.

Kiitämme oikeusministeriötä siitä, että työryhmä sai poikkeuksellisesti tehtäväkseen valmistella myös asetuksen perustelumuistion, joka on liitetty työryhmän mietintöön 2025:48¹.

¹ Kuluttajansuojalain uudistaminen vihreän siirtymän edistämiseksi. Työryhmän mietintö. Oikeusministeriön julkaisuja 2025:48.

Asetuksen 1 § sisältäisi kestävyysmerkintää, sertifiointia, ympäristöväittämiä ja tunnustettua erinomaista ympäristönsuojelullista tasoa koskevat määritelmät. Sääntely jättää kuitenkin epäselväksi, mitä väittämiä voidaan esittää ja millä edellytyksillä, mikä aiheuttaa yrityksille huomattavaa oikeudellista epävarmuutta. Kun tulkintavastuu jää pitkälti valvontaviranomaisille, syntyy riski epäyhtenäisestä soveltamiskäytännöstä unionin alueella, joka vaikeuttaa yritysten ennakoitavuutta, vaarantaa yritysten yhdenvertaisen kohtelun sekä direktiivin tavoitteen yhtenäisestä kuluttajansuojan tasosta. Komission tulisikin antaa mahdollisimman pian tarkentavaa ohjeistusta määritelmien tulkinnasta.

Suomen Yrittäjät pitää **erittäin tärkeänä, että puhtaasti tuotteen alkupe-
rää ja kotimaisuutta, koskevat merkinnät jäisivät kestävyysmerkintää
koskevan sääntelyn ulkopuolelle**. Esimerkiksi laajasti käytössä olevaa Avainlippu -merkkiä ei viranomaisten tulkintakäytännössä tule katsoa kestävyysmerkinnäksi ja merkki tulisi lisätä asetuksen perustelumui-
stioon. Muutoin vaarana on, että kuluttajille vakiintuneet ja luotettavat merkinnät joutuvat perusteettomasti rajoitusten kohteeksi.

Asetuksen 2 §:ssä säädettäisiin menettelyistä, joita olisi aina pidettävä kuluttajansuojalain 2 luvun 3 §:n mukaisesti sopimattomina ja 2 luvun 6 ja 7 §:n mukaisesti harhaanjohtavina. Kiellettyä olisi muun muassa sellaisen kestävyysmerkinnän esittäminen, joka ei perustu sertifiointijärjestelmään tai jota viranomainen ei ole vahvistanut (kohta 4). Kiellettyä olisi myös yleisen ympäristöväittämän esittäminen ilman, että elinkeinonharjoittaja pystyy osoittamaan väitteen kannalta merkityksellistä, tunnustettua erinomaista ympäristönsuojelullista tasoa (kohta 29). Lisäksi kiellettyä olisi väittää, että kulutushyödykkeellä on neutraali, vähäisempi tai myönteinen vaikutus ympäristöön, mikäli väite perustuu pelkästään kasvihuonekaasupäästöjen kompensointiin (kohta 31).

Suomen Yrittäjät korostaa, että **vastuu väittämien esittämisestä pak-
kauksissa ja tuotetiedoissa tulee kohdistaa niiden laatijaan** eli ensisijaisesti valmistajiin ja maahantuojaan, ei jälleenmyyjään. Kaupat myyvät laajasti eri valmistajien tuotteita, eikä ole kohtuullista, että yksittäinen vähittäismyyjä vastaisi valmistajan tai maahantuojan tekemistä väittämistä. Lakiin tulisi sisällyttää selkeä periaate siitä, että ensisijainen vastuu väitteiden paikkansapitävyydestä kuuluu väitteen esittäjälle, ei jälleenmyyjälle.

6. Kuuden kuukauden siirtymäaika on välttämätön

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin nojalla annettuja säännöksiä on alettava soveltaa 27.9.2026. Direktiivissä ei kuitenkaan ole huomioitu sitä, että elinkeinonharjoittajien varastoissa voi tuotteiden erilaisista

varastokierroista johtuen olla soveltamisajankohdan lähestyessä edelleen tuotteita, joiden pakkaukset ja merkinnät eivät kaikilta osin vastaa uusia ympäristöväittämiä ja kestävyysmerkintöjä koskevia vaatimuksia. Pahimmassa tapauksessa vanhojen käytäntöjen mukaisesti pakatut tai merkityt tuotteet jouduttaisiin hävittämään, mikä olisi täysin vastoin vihreän siirtymän tavoitteita. Lisäksi valmistajille voi aiheutua erittäin merkittäviä kustannuksia tuotteiden ja pakkausmateriaalien uudistamisesta lyhyellä varautumisajalla ja joissakin tapauksissa valmistusprosessien ja materiaalien muuttaminen tällä aikataululla voi olla käytännössä mahdotonta.

Komissio ei valitettavasti ole Suomen ja etujärjestöjen aktiivisesta vaikuttamisesta huolimatta halunnut myöntää direktiiville siirtymäaikaa. Suomen Yrittäjät kiittääkin Valtioneuvostoa siitä, että Suomi on aktiivisesti puolustanut kotimaisen elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ja esittänyt asetukseen kuuden kuukauden siirtymäaikaa 27.3.2027 asti ympäristö- ja kestävyysväittämille. **Ehdotettu siirtymäaika on välttämätön, jotta yritykset voivat sopeutua uusiin vaatimuksiin hallitusti ja välttää tarpeettomia kustannuksia sekä täysin käyttökelpoisten tuotteiden hävittämisen.**

7. Valvontaviranomaisen otteen oltava neuvova ja ohjaava

Suomen Yrittäjät pitää tärkeänä, että yritysten yhdenvertaisen kohtelun ja unionin sisämarkkinoiden toimivuuden varmistamiseksi komissio antaa viipymättä selventävää ohjeistusta direktiivin säännösten tulkinnasta. On myös keskeistä, että jäsenvaltioiden valvontaviranomaiset koordinoivat toimintaansa ja soveltavat direktiiviä yhdenmukaisesti, erityisesti yleisiä ympäristö- ja kestävyysväittämiä koskevissa tulkintakysymyksissä. Korostamme lisäksi, että **valvontaviranomaisten tulee ensisijaisesti toimia neuvovalla ja ohjaavalla otteella valvontatehtävissään.**

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Sanna Lempiäinen
asiantuntija